

Polzela. Katoliško prosvetno društvo vpri-zori v nedeljo dne 15. februarja v dvorani gospe Cizej zanimivo dramo, petdejanjo »Deseti brat«. Obenem praznuje desetletnico sodelovanja naš najboljši igralec komičnih vlog gospod Karol Vosle, ki nastopi to pot v vlogi Krjavlja. On je poleg sedanjega režiserja edini, ki vkljub vsem neprilikom še vedno vstraja na deskah našega odra. Obilen obisk bo pač najlepša zahvala za njegovo nesebično in požrtvovalno delo. Naslovno vlogo igra g. Pavletič. Ostale vloge igrajo poleg najmlajših, ki se vedno bolj uveljavljajo, sami preizkušeni igralci. Začetek ob treh popoldan. Upamo in pričakujemo, da bodo vsi naši ljubitelji in prijatelji zasedli dvorano do zadnjega kotička. Bog živi! Odbor.

Polzela. Dolžnost nam je, da se tem potom najlepše zahvaljujemo vsem darovalcem v St. Andražu, ki so skoro brez izjeme razumeli naše delo in nas po svojih močeh velikodušno podprli. Prispevali so okrog 15 kubičnih metrov lesa. Čast jim! — Gospod Rojšek Ivan, posestnik v Založah, je brezplačno dal na razpolago svoj kamnolom za nabavo kamena, potrebnega za celo stavbo Prosvetnega doma. Gospodu Rojšeku, ki je odločno katoliškega mišljenja, kakor tudi cela družina, po sebnosti sta vneti sodelavki našega mladinskega gibanja, izrekamo za ta plemeniti čin prisrčno zahvalo. Časti zavednemu možu! — Gradbeni odbor.

Vojnik. Taka je moja navada, da vedno rad poslušam, kaj se ženske med seboj pogovarjajo. Zadnjič sem n. pr. to-le slišal: »Lizika, kam pa hodi vaš Franci ob večerih?« je vprašala Pepca Liziko. — »Kam, k vajam hodi, ko se učijo za tako igro, kot je še ni bilo v Vojniku in je tudi ne bo tako hitro. Veš, igrali bodo igro »Pasijona«, kjer se bo videlo trpljenje in križanje Kristusovo. Naša mama še niso bili nikoli na nobeni igri, sedaj bodo pa šli, je pravila Lizika. Jaz pa še pristavim: Takrat bomo pa šli gledat tudi mi!

Kostrivnica pri Rogaški Slatini. Prosvetno društvo (bralno društvo) slavi letos 40letnico. V 40 letih se marsikaj spremeni, tako se je tudi knjižnica bralnega društva, ki je narasla kakor 40letno drevo. Mnogo zaslug za bralno društvo v Kostrivnici so si pridobili ustanovitelj č. g. Kozinc, višji kaplan v Kostrivnici, č. g. Alojzij Rožman, ki je pri lju-

delih še dandanes v najboljšem spominu, je bralno društvo zelo poživl. Delovali so za bralno društvo še naslednji č. g. Cilenšek, č. g. Keček, brata Tadini ter župnik Višner, še zlasti pa sedanji gospod župnik J. Slavič. — Bralno društvo ima knjižnico, ki ima več stotin knjig nabožne, gospodarske in zabavne vsebine. Uljudno se vabi mladina, da pristopi k bralnemu društvu, da bo bralno društvo žarišče izobrazbe za celo župnijo.

Sv. Marija v Puščavi. Pevski odsek Izobraževalnega društva priredi v nedeljo dne 8. februarja ob treh popoldne v gostilniških prostorih gospe A. Kores igro »Babilon ali zmešnjava nad zmešnjavo«, burko v petih dejanjih. Nastopi tudi pevski zbor pod vodstvom pevovodje Josipa Krepek. Prijatelji smeja in vsi, kateri se hočete nasmejati za celi pred-pust, prav uljudno vabljeni!

Rajhenburg. Fantje, dekleta! Družba je v težkem gospodarskem, moralnem in kulturnem razkroju. Kdo bi razmotrival, po čigavi krivdi. Dejstvo je tu! Mladina je k velikemu pozvana, zlasti mladina, ki ji je krščanstvo tista velika osnova, s katere motri položaj. Fantje, dekleta! Vem, da bi radi veselo ter solnčno mladost, našli jo boste v tukajšnjem Slovenskem katoliškem izobraževalnem društvu, ki ima v Slomškovem domu knjižnico, iz katere si lahko ob nedeljah izposojujete najlepše knjige, če se vpišete kot člani(ce) in plačate malenkostno članarino. Lepe, tebi, mladina, primerne knjige te bodo prerodile še v značajnejšega fanta, še v značajnejše dekle. Posebno tisti, ki imate veselje do iger, ste nam zelo dobrodošli! — In sedaj, pomislite! Dve poti sta! Tu vabi društvo, tam gostilna. V društvu se mladina vzgaja, v gostilni moralno propada. Gostilne in naše društvene dvorane bijejo boj za mladino. Čigava boš, mladina? In vi starši! Kam boste obrnili vaše sinove in hčere? Fantje, dekleta! Kam se boste odločili? Za Slomškov dom ali za gostilno? Za srčno izobrazbo, ali za pijančevanje itd.? Fantje, dekleta, o, bratje in sestre po duhu, naš čas prihaja! V tebi, mladina, je odgovornost za bodočnost naroda! Zato se zavedajte svojega velikega poslanstva in stopi na plan; vstopi takoj v vrsto članov-članic Slovenskega katoliškega društva, da bo svet videl, da mladina rajhenburške fare ne spi, da dela v duhu katoliške akcije, da dela v

prid celokupnega slovenskega naroda. — Pa tudi vi moške in žene, močni stebri našega naroda, tudi vi pridite v prav obilnem številu, kajti društvo in knjižnica, ki ima tudi gospodarsko poučne knjige, je tudi za vas! Naj ne bo poštene slovenske krščanske družine v rajhenburški fari, kjer bi ne bi niti eden izmed družine član Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva. Bog vas živi! — Zadnje tri mesece je knjižnica izposodila že 280 knjig, lansko leto pa v šestih mesecih komaj 202 knjigi. V tem času se je tudi pomnožila za 40 knjig. Lep napredek!

*

Raziskovalka.

Rešitev pred smrtjo radi žeje, nevarno srečanje z Indijanci, ki še nikoli niso videli bele žene, boj s krokodili so doživljali gospodične Elizabete Steen, študentke iz Kalifornije, ki se je podala na raziskovanje po Braziliji. Elizabeta je preživela 7 mesecev v notranjosti še malo raziskanih držav Brazilije: Goyaz in Matto Grosso.

Steen je zapustila Sao Paulo koncem aprila 1930, da bi se podala v 1200 km oddaljeno mesto Goyaz. Od Bananal, nega otoka naprej jo je spremljal major Ferdinand de Costa, ki je izbral za spremstvo 10 Indijancev.

O nevarnem raziskovalnem potovanju beleži gđč. Steen sledeče: »Zavili smo v severno smer, da bi dosegli reko Tapirape v državi Matto Grosso in smo prehodili v poldrugem dnevu 200 km. Ko smo bili pri reki, smo pustili dva od spremljevalcev za stražo pri prtljagi. Seboj smo vzeli le nekaj živeža, puške ter zdravila. Ko smo prodrli še bolj proti severu, smo izstopili iz čolnov in pričeli iskati plemo Tapirape Indijancev. Indijansko vas smo dosegli radi pomanjkanja vode v čisto obnemoglem stanju. Dolga pot, pekoče solnce, pustinje brez sence so tako osušile naša grla, da niti jesti nismo zamogli. Štiri vrče z vodo smo izpraznili že koj v začetku. Še nikdar v življenju nisem hrepenela tako goreče po požirku vode kakor na tej poti. Tirape

glasom: »Francelj, Jezus Marija, žandar je že tu!«

Ni bilo to materino svarilo ter poziv k pobegu še izgovorjeno do konca, ko je bil Guzaj že skozi oboja vrata preko ceste ter travnika za obzidjem mirodvora. Še le tedaj, v kritju kopalnišnega zida mu je udaril na uho rezko zapovedujoči: »Stoj!« in koj za tem strel, ki je blisknil v noč, zapiskal preko ubijalčeve glave in se je zakopala krogla brez zadetega cilja v zemljo na mirodvoru, kjer so počivali najnovejšega Kajna predniki, ki so že davno prejeli plačilo ali kazen za pozemeljsko življenje . . .

Pri blisku ter puku strela se je zgrudila Šarklova mati v nezavest; žandar je klel ter ro-bantil, ker je zgrešil plen; Kajn se je začasno oddahnil, saj je bil od neba za po nedolžnem prelito kri le zapečaten s prokletstvom grizeče vesti in ne obsojen v takojšnjo smrt!

II. POGlavJE.

Florjanjevanje.

Eden najbolj priljubljenih kmečkih svetnikov je sv. Florijan. Slovenci ga častimo kot zaščitnika proti ognju in radi tega ga je videti naslikanega na stranski steni skoro vsake vaške kapelice ali na pročeljih imovitejših zidanih hiš. V zidanih stebrih kozolcev od Št. Jurja do Brežic so udolbine, v katerih so kipi sv. Florijana. Ni kmečke izbe, v kateri bi ne visela na odličnem mestu barvana podoba patrona proti najhujši nezgodi — požaru. Sv. Florijan in sicer jutro njegovega godovnega dne 4. majnika je bil pred več desetletji nekak poseben praznik že bolj odraslih kmečkih fantov. Jurjevanje je pri nas Slovincih neznano, pač pa je bilo poprej ukoreninjeno florjanjevanje. S sv. Florijanom je pričlenjala kmečka mladina pravo pomlad. Navada florjanjevanja je po krajih naše povesti

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila
v Mariboru, Koroska c. 5

Indijanci so videli pred našim prihodom kvečjemu 5 belih mož, nikoli ne bele ženske. Pogled name je bil za nje velik dogodek, ki ni pustil mirovati njihove domišljije.

Kakor smo doznali pozneje, so me hoteli Indijanci obdržati pri sebi. Niso me upali napasti, ker so jim tolmači povedali, da sem pod varstvom majorja. Bili so uverjeni, da sem z majorjem poročena in radi tega so ga hoteli umoriti. V noči so se priplazili oboroženi v majorjev šotor in zbežali le radi tega, ker jim je ta posvetil v obraze z električno svetilko, katere niso poznali. Drugo jutro za tem dogodkom smo se obnašali vsi, kakor bi se ne bilo zgodilo prav nič. Ko smo se razgovarjali prijazno z Indijanci, je stopil velikan pred mene in rekel, da me hoče poročiti, kar sem seve odklonila.

Vrnitev ekspedicije v Banalal je potekla mirno. Gospica Steen je ustrelila na povratku štiri aligatorje (krokodile).

*

Za deco.

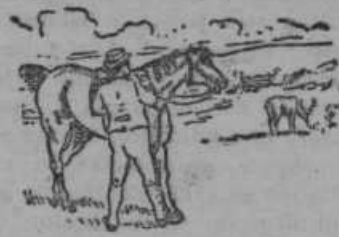
KONJ IN JELEN.

(ali: Maščevanje lahko dosti stane.)

Neki konj je sam užival na nekem velikem travniku. Naenkrat pride jelen, pa začne dati škodo. Konj se hoče maščevati nad jelnom ter pokliče človeka v pomoč.



»Dobro«, reče človek, »jlena bom kaznoval. Sam dovolj prej, da ti dam uzdo na glavo in da sedem nate.«



Konj je privoht. Človek ga je zajahal. Ali kje je bilo sedaj maščevanje? Od tega dne je bil namreč konj človekov suženj.



Pobrežje pri Mariboru. Pretekli teden je bil razrešen od svojih dolgoletnih županskih poslov gospod Karol Stržina. Na njegovo mesto je bil imenovan gospod Volk Matija, orožniški častnik v pokojju. Gospod Stržina je bil pri zadnjih občinskih volitvah v letu 1927 izvoljen na skupni listi vseh strank enoglasno županom.

Ruše. Posledice slabe prehrane v vojnem času se še vedno poznajo: je to smrtonosna jetika, na kateri bolehalo stotisoči. Nevarnost povečajo še slaba, zaduhla stanovanja, v katerih družina dela, je in spi. Posebno pa pospešuje razvoj jetike brezmerno uživanje alkoholnih pijač. Delavci, ki izdelujejo dušik, sploh ne bi smeli poznati alkohola. Pa povej mlademu delavcu, ali starejšemu vinskemu bratecu: Vina ne smeš piti!, te bo debelo pogledal kot čudo iz ezname tužine in odgovoril bo: Cemu pa delam, če si ne smem privoščiti kozarca dobrega pekrčana? Res, da mu ga

vsil privoščimo, pa dokler ostane v oddelku za dušik, je alkohol njegov smrtni sovražnik, umoril ga bo pa počasi z jetiko. Jetika se pa ne bo lotila samo očeta, okužil bo tudi ženo in otroke, ako stalno prebivajo z njim skupaj. Za pobijanje nevarne jetike se je zato meseca novembra ustanovilo posebno društvo, ki nosi ime Krajevna protituberkulozna liga. Društvo je začelo že poslovati; lotilo se je najprej otrok, ki so slabotni in kažejo znake jetičnega obolenja. Vsak dan dobi 20 otrok v šolskih prostorih toplo mleko z zemljico; potroški se krijejo s članarino. Odrasle bolnike pošilja društvo na ambulatorij v Mariboru. Tretje in glavno delo pa bo, zbirati sredstva za sanatorij na Pohorju. Ta načrt se seveda ne bo mogel izvršiti v enem ali dveh letih, društvo ga pa ne sme izgubiti iz vidika. — Predpretekli teden je umrla bivša posestnica Marija Jug iz vobče spoštovane Jugove hiše. Bolehala je dolgo in imela hude bolečine. Bila je skrbna in ljubeznjiva gospodinja in vzor na krščanska mati. Moški pevski zbor ji je zapel v slovo žalostinko doma in na pokopališču.

Ruše. Gasilske društvo si je za svojo 40letnico nabavilo nov krog, ki se precej razlikuje od prejšnjega avstrijskega kroja in je podoben kroju našega vojaštva. Za načelnika je bil na zadnjem občinem zboru izvoljen gospod Tom. Stani, za vadjitelja g. Em. Dofinšek.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Blagor usmiljenim! Na Rudečem bregu pri Sv. Lovrencu na Pohorju stanuje v neki žagi ubogi blizu 80 let stari delavec Gregor Vezjak s svojo ženo in hčerko. Bil je svojčas pri nekem delu težko poškodovan ter prejema zdaj mesečno D 150 odškodnine. On ne more zaslužiti nič, ker je star in pohabljen. Žena njegova je stara ter bolana. Njuna hči, stara okrog 20 let, je sirota že od rojstva, hroma, torej vedno v postelji. Poleg tega se je zdaj tej ubogi družini še stanovanje odpovedalo. To vam je siromaštvo in revščina, o kateri se lahko vsakdo sam prepriča. Uboga družina v skrajni sili obupno vije roke ter se priporoča usmiljenim krščanskim srcem in prosi pomoči v milodarjih. Vsak najmanjši dar se hvaležno sprejme, daritelju pa Bog plačaj na veke! Blagohotne darove sprejema: Gregor Vezjak, Rudečibreg, Sv. Lovrenc na Pohorju. Premožnejšim domačinom pa se toplo priporoča, naj bi v ime-

Ste naročeni na list NEDELJA?

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge podučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz braziljanskega pragozda: »Mlajšina prijatelj« in mišne zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Če danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Staniškov trg 20.

danes že precej ponehala, ker je vzbujala večkrat nevoljo kmečkih gospodinj in gospodarjev. Kmečki sinovi, pastirji in hlapci so se zbirali prav zgodaj zjutraj na spominski dan sv. Florijana na kaki bolj prikriti livadi ali v gozdu. K temu praznovanju je moral vsak nekaj prispevati. Ali je prinesel jajca, ali slanino, ali kako alkoholno pijačo. Zbrana moška mladina je zakurila ogenj. Najbolj spoštovani od fantovske srenje je pekel za vse iz jajc in masti cvrtje. Ko so se najedli, so posedli krog ognja in pili, dokler je bilo kaj. K florjanjevanju je spadalo tudi petje, ukanje in pripovedovanje fantovskih zanimivosti iz celega minulega leta. Taka spomladanska praznovanja so se spremenila večkrat v pijančevanja in kolikokrat tudi v prepire ter pretepe.

Nekateri fantje so nabirali jajca in slanino za proslavo sv. Florijana od hiše do hiše. Ker ni sme priti nobeden na slavlje praznih rok, so drugi doma izmikali gospodinjske dobrrote: jajca in špeh, gospodarje pa prikrajševali za vino in žga-

nje. Iz tega zadnjega vzroka je bil odrašen kmečki svet proti florjanjevanju, ki je danes malo-dane izginilo.

Tedaj cvetoči običaj florjanjevanja je izbral Guzaj 4. majnika po uboju šentjurskega občinskega birača v to, da bi imel enkrat skupaj zbrane na enem mestu svoje najzvestejše. Hotel se je prepričati, kako močna in v koliko zanesljiva je njegova organizacija. Po pobegu od matere si je bil na jasnem, da zanj ne bo prostora nikdar med pošteniimi ljudmi. Žandar ga je napodil v noči s kroglo od najljubšega bitja na svetu, ki je edino čutilo z njim in ga je hotelo še v zadnjem trenutku vrniti na pravo pot — od matere. Oborožena sila ga je pregnala od doma v noč — v šumo in kaj mu je preostajalo drugega, nego dalje po breznu maščevanja nad človeštvom, ki ga je krivično izpljunilo iz svoje srede. Kljub kajnostvu ter prognanstvu je hotel imeti dom danes tu jutri tam in neomejeno gospodstvo po šumah ter gozdovih, po katerih se je tolikokrat vladoželjno razgledoval s Košance,